

УДК 338.242.2+658.5

JEL classification: D81, L15, L53, M11,
M21, M31**Анатолій ТЕЛЬНОВ***доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу,
Хмельницький національний університет,
Україна*

E-mail: telnovas@khmnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-1859-106X

© Анатолій Тельнов, 2022

Отримано: 15.01.2022 р.

Прорецензовано: 23.01.2022 р.

Рекомендовано до друку: 26.01.2022 р.

Опубліковано: 26.01.2022 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Анатолій Тельнов (Україна)

КОНВЕРГЕНЦІЯ БЕНЧМАРКІНГУ І СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ ЯК БАЗИС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

АНОТАЦІЯ

Вступ. В умовах інформаційної економіки глобалізаційні трансформації викликають конвергенційні процеси у різних сферах діяльності. Ці процеси змінюють інформаційний простір, перетворюють знання та інформацію на стратегічний ресурс, ключовий продукт, викликають стрімкі зміни в соціально-економічній сфері, сприяють формуванню нового інформаційного способу виробництва.

Процеси конвергенції дотичні до економічної діяльності суб'єктів господарської діяльності, проблемою якої сьогодні є підвищення ефективності виробництва з дотриманням вимог до якості та конкурентоспроможності продукції. Ця проблема пов'язана з випуском значної частини неконкурентоспроможної вітчизняної продукції. Поширення процесів глобалізації, конкуренція між виробниками обумовлює необхідність удосконалення методів управління і виробництва товарів, розробки і впровадження нових видів товарів (послуг), пошуку нових ринків збуту.

Забезпечення економічної безпеки потребує від підприємств здатності витримувати жорсткі конкурентні умови. Для цього важливим аспектом є можливість створення необхідних стійких конкурентних переваг. Такі конкурентні переваги може забезпечити конвергенція інструментів бенчмаркінгу та стандартів якості.

Метою статті є обґрунтування концепції конвергенції бенчмаркінгу і стандартів якості в умовах інформаційного суспільства як базису забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств.

Метод (методологія). Для дослідження використано інформаційно-пошуковий метод – для отримання інформативних даних з наукових джерел та мережі Інтернет; методи логічного аналізу, класифікації та порівняльного аналізу – при виділенні видів конвергенції у працях науковців та стандартів якості, метод узагальнення – для формулювання висновків дослідження.

Результати. Обґрунтовано вплив інформаційної економіки на діяльність суб'єктів господарської діяльності. Уточнено сутність бенчмаркінгу з точки зору забезпечення економічної безпеки підприємств. Враховуючи тісний зв'язок бенчмаркінгу та управління якістю, аргументовано доцільність їх конвергенції в діяльність суб'єктів господарської діяльності. Проаналізовано напрями сучасного дослідження теорії конвергенції. Доведено, що використання міжнародних стандартів якості дозволить впровадити на підприємствах систему постійних покращень бізнес-процесів на основі процесного підходу та створити базис для їх фінансово-економічної безпеки. Визначено серію стандартів, системне використання яких дозволить забезпечити якість та безпечність продукції, задовольнити потреби споживачів, підвищити конкурентоспроможність підприємств, набуті конкурентних переваг, що сприятиме забезпеченню фінансово-економічної безпеки. Визначено роль та значення маркетингових досліджень у контексті забезпечення конвергенції бенчмаркінгу і стандартів якості.

Тельнов А. Конвергенція бенчмаркінгу і стандартів якості як базис забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності в умовах інформаційного суспільства. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 1. С. 282-289.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.01.282>

Ключові слова: конвергенція; бенчмаркінг; стандарти якості; маркетингові дослідження; фінансово-економічна безпека; суб'єкти господарської діяльності; інформаційне суспільство.

UDC 338.242.2+658.5

JEL classification: D81, L15, L53, M11,
M21, M31**Anatoliy TELNOV***Doctor of Economic Sciences,**Professor,**Department of Marketing,**Khmelnitskyi National University, Ukraine*E-mail: telnovas@khnmu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-1859-106X

© Anatoliy Telnov, 2022

Received: 15.01.2022

Revised: 23.01.2022

Accepted: 26.01.2022

Online publication date: 26.01.2022

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Anatoliy Telnov (Ukraine)

CONVERGENCE OF BENCHMARKING AND QUALITY STANDARDS AS A BASIS FOR ENSURING THE FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF BUSINESS ENTITIES IN THE CONDITIONS OF THE INFORMATION SOCIETY

Abstract

Introduction. In the conditions of the information economy, globalization transformations cause convergence processes in various spheres of activity. These processes change the information space, turn knowledge and information into a strategic resource, a key product, cause rapid changes in the socio-economic sphere, and contribute to the formation of a new informational way of production.

Convergence processes are related to the economic activity of business entities, the problem of which today is to increase the efficiency of production while complying with the requirements for the quality and competitiveness of products. This problem is related to the production of a significant part of uncompetitive domestic products. The spread of globalization processes, fierce competition between manufacturers necessitates the improvement of methods of management and production of goods, the development and introduction of new types of goods (services), and the search for new sales markets.

Ensuring economic security requires enterprises to be able to withstand tough competitive conditions. For this, an important aspect is the possibility of creating the necessary sustainable competitive advantages. Convergence of benchmarking tools and quality standards can provide such competitive advantages.

Purpose of the article is to substantiation of the concept of convergence of benchmarking and quality standards in the conditions of the information society as a basis for ensuring the financial and economic security of enterprises.

Method (methodology). An information-search method was used for the research – to obtain informative data from scientific sources and the Internet; methods of logical analysis, classification and comparative analysis – when identifying the types of convergence in the works of scientists and quality standards, the generalization method – for formulating research conclusions.

Results. The information economy is based on the activities of business entities. The essence of benchmarking from the point of view of ensuring the economic security of enterprises has been clarified. Taking into account the close connection of benchmarking and quality management, the expediency of their convergence in the activities of business entities is argued. The directions of modern research of the theory of convergence are analyzed. It has been proven that the use of international quality standards will allow enterprises to implement a system of continuous improvement of business processes based on a process approach and create a basis for their financial and economic security. A series of standards have been defined, the systematic use of which will ensure the quality and safety of products, satisfy consumer needs, increase the competitiveness of enterprises, and gain competitive advantages, which will contribute to ensuring financial and economic security. The role and significance of marketing research in the context of ensuring the convergence of benchmarking and quality standards is determined.

Telnov, A. (2022). Convergence of benchmarking and quality standards as a basis for ensuring the financial and economic security of business entities in the conditions of the information society. *Economic analysis*, 32 (1), 282-289.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.01.282>

Keywords: convergence; benchmarking; quality standards; marketing research; financial and economic security; business entities; information society.

Вступ

В умовах розвитку процесів інформатизації зростає ступінь невизначеності, що обумовлює впровадження новітніх управлінських інструментів, маркетингових технологій, спрямованих на забезпечення ефективності, гнучкості та адаптивності суб'єктів господарської діяльності, забезпечення їх фінансово-економічної безпеки.

Зокрема, одним з ефективних дієвих інструментів та технологій маркетингу є бенчмаркінг. Сьогодні бенчмаркінг використовується практично у всіх сферах діяльності суб'єктів господарювання. Виявлення та залучення дієвих, перевірених на ефективність прийомів дозволяє покращити маркетингову, логістичну діяльність, вдосконалити управління якістю, витратами тощо. Враховуючи, що економічна безпека є станом, за якого підприємство найбільш ефективно використовує ресурси підприємства, що дає змогу запобігати існуючим та можливим загрозам, забезпечувати сталий економічний розвиток, цілком обґрунтованим є застосування бенчмаркінгу з метою забезпечення економічної безпеки підприємств.

Взаємозв'язок бенчмаркінгу та управління якістю з фінансово-економічною безпекою підприємств виявляється через постійне прогнозування змін на ринку з метою попередження негативних наслідків і загроз; безперервний моніторинг дій конкурентів, постачальників, прогнозування їх майбутніх дій; виявлення нових та потенційних конкурентів; вивчення негативного досвіду інших підприємств бізнесу; відповідність використовуваних методів управління якістю ринковим вимогам; визначення слабких сторін та перетворення їх на конкурентні переваги.

Таким чином, конвергенція бенчмаркінгу і стандартів якості дозволяє створити передумови забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств шляхом захисту від можливих негативних наслідків внутрішніх та зовнішніх загроз, використання сучасних методів забезпечення якості та безпечності товарів (послуг), забезпечення сталого економічного розвитку.

Дані обставини актуалізують питання забезпечення фінансово-економічної безпеки

підприємств та обумовлюють необхідність їх подальшого наукового дослідження.

Проблемам впровадження бенчмаркінгу в практику діяльності вітчизняних суб'єктів господарської діяльності присвячені праці таких науковців, як: А. Г. Гончарук, Н. А. Добрянська, О. М. Попович, М. О. Варгатюк,, Н. В. Карпенко, С. П. Крамарчук, А. С. Толстих, О. В. Христенко, С. А. Манжос, Н. М. Швед.

Проблемам забезпечення фінансово-економічної безпеки на мікрорівні присвячені праці таких вчених, як: О. Барановський, І. Мойсеєнко, О. Марченко, І. Бланк, Т. Васильців, В. Волошин, О. Бойкевич, К. Горячева, А. Єпіфанов, О. Пластун, В. Домбровський, Л. Мартюшева, О. Орлик та ін.

Питання конвергенції як основи побудови концепції управління безпекою підприємств висвітлені в роботах В. М. Брижко, О. А. Бурбело, С. О. Бурбело, С. В. Гончаренко, С. А. Мушникової, С. А. Носкової, В. М. Фурашева.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ф. Котлер визначає бенчмаркінг як процедуру порівняння бізнес-процесів та продуктів компанії з бізнес-процесами та продуктами конкурентів або лідерів галузі (або інших галузей) з метою покращення якості продуктів та підвищення ефективності економічної діяльності компанії [1].

В роботі [2] бенчмаркінг визначається як систематична діяльність підприємства, яка передбачає вивчення та використання передового досвіду підприємств визначеної галузі для поліпшення діяльності даного підприємства та завоювання ним бажаної конкурентної позиції на ринку.

Отже, сутність бенчмаркінгу полягає у визначенні завдань безпечного й конкурентоспроможного розвитку на основі еталонних показників партнерів та конкурентів підприємства. При цьому бенчмаркінг поєднує технології конкурентного, галузевого, маркетингового аналізу та процесу розробки стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Як маркетингова технологія бенчмаркінг спрямований на створення суб'єктами господарської діяльності безперервної

системи вдосконалень задля забезпечення та стійкості бізнесу на основі підбору ефективних організаційних, управлінських, маркетингових та фінансових рішень, що базується на аналізі зовнішнього та внутрішнього середовища, досвіду бізнес-практик інших успішних компаній на аналогічних ринках. Завдяки використанню арсеналу методів бенчмаркінгу суб'єкти господарської діяльності отримують можливість підвищення ефективності своєї діяльності, забезпечення бажаної ринкової позиції та отримання конкурентних переваг.

Слід відмітити важливу особливість бенчмаркінгу, який є одним із інструментів управління якістю. В цьому аспекті його метою є порівняння з власним підприємством та наслідування його найкращих практик, бізнес-процесів, продуктів або рішень як в галузі, так і за її межами з метою підвищення ефективності економічної діяльності, покращення конкурентних позицій, зростання суспільної значущості, забезпечення фінансово-економічної безпеки та стійкості.

Загалом процес бенчмаркінгу на підприємствах виконання таких етапів:

- аналіз власного підприємства та визначення його пріоритетних проблем;
- визначення бізнес-процесів та підрозділів, що потребують порівняння;
- пошук еталонного підприємства;
- визначення показників та методів збору та оцінки даних;
- маркетинговий аналіз даних, зіставлення інформації, визначення розбіжностей, аналіз сильних та слабких сторін власного підприємства, верифікація даних;
- розробка та впровадження рекомендацій щодо покращень та вдосконалень;
- імплементація отриманого досвіду в управлінську практику підприємства.

Враховуючи те, що бенчмаркінг визначається як система, виникає необхідність формування комплексу інструментів якості, методів та управлінських засобів, спрямованих на систематичний пошук управлінських практик, бізнес-процесів, продуктів або рішень як на рівні підприємства, так і за його межами, їх порівняння з наявними на підприємстві з метою покращення його конкурентних позицій та зростання фінансово-економічної безпеки. Це має забезпечити стабільність розвитку вітчизняних підприємств, враховуючи

зростаючі виклики й загрози в макросередовищі.

Як зазначено у [3, с. 90], в Україні функціонують декілька сотень підприємств, які використовують бенчмаркінг в управлінні як стратегічний інструмент для підвищення конкурентоспроможності. Він вважається результатом розвитку концепції конкурентоспроможності або програмою з поліпшення якості. Тому бенчмаркінг займає вагомe місце в арсеналі методів управління якістю.

Зважаючи на такий тісний зв'язок бенчмаркінгу та якості, доцільною є їх конвергенція в діяльність суб'єктів господарської діяльності.

Термін конвергенція (від лат. *convergo* – «зближаю», «злиття») у загальному розумінні являє собою процес зближення, сходження, компромісу, стабілізації [4].

Сучасне дослідження теорії конвергенції має декілька напрямів [5]:

- конвергенція економічних моделей країн;
- конвергентно-орієнтований розвиток регіонів і галузей;
- конвергентно-орієнтований розвиток підприємств і конвергентні підходи до управління підприємствами;
- конвергенція як феномен із соціально-економічної точки зору.

На погляд С. А. Мушикової, процес конвергенції є основоположним у формуванні концепції управління безпекою розвитку промислового підприємства через «злиття» структурних складових «розвиток» і «безпека» [6, с. 338]. Згідно трактувань Святухи І. А., Ваховича І. М., конвергентно-орієнтований розвиток підприємств передбачає взаємовплив і злиття технологій, коли на їх перетині виникають якісно нові результати науковотехнічної діяльності [7]. Гончаренко С. В. розглядає конвергенцію із соціально-економічної точки зору як злиття раніше відмінних послуг об'єднуючою ознакою [5].

Бурбело О. А., Носкова С. А., Бурбело С. О. розглядають конвергенцію шляхом злиття концепцій економічної безпеки та антикризового менеджменту [8].

Враховуючи інформаційний розвиток суспільства, британський науковець Террі Флю вказує на основні сектори, які при перетині

гарантують конвергентні процеси: комунікаційна мережа, комп'ютерні та інформаційні технології, контент медіа [5]. Т. Барр складниками конвергенції вважає є медіа (контент), інформаційні технології (процес) та телекомунікації (транслятор).

Застосування новітніх інформаційно-комп'ютерних та телекомунікаційних технологій стало новим явищем, що впливає на зміни в інформаційній сфері. Мова йде про технології Інтернету речей, Хмарні технології, які надають можливість зберігання, обчислювання та обробки значних обсягів даних. Сьогодні різноманітні технології застосовують можливості інших технологій, які за допомогою взаємної інтеграції створюють ефект конвергентності та нову якість результатів від сумісного їх використання [9]. Конвергенція викликає появу штучного інтелекту.

На основі аналізу визначень термінів «конвергенція» встановлено її мету в управлінні безпекою підприємства, яка полягає у досягненні захищеного стану підприємства в процесі адаптації до трансформації в просторі та часі. При цьому основними її інструментами виступають бенчмаркінг і управління якістю.

У поєднанні з управлінням якістю бенчмаркінг є постійним процесом вивчення та оцінювання товарів, а також досвіду виробництва головних конкурентів та підприємств-лідерів на цьому сегменті ринку.

При цьому пропонується використання великого набору кількісних і якісних методів маркетингових досліджень. Використання міжнародних стандартів якості дозволить впровадити на підприємствах систему постійних покращень бізнес-процесів згідно пропонованим ними процесному підходу.

Міжнародні стандарти якості ISO серії 9000 не стосуються конкретного сектора промисловості чи економіки, а являють собою настанови з управління якістю й загальні вимоги щодо забезпечення якості, вибору і побудови елементів систем якості. Вони не мають на меті спонукати до створення однакових систем якості, оскільки різні підприємства мають різні потреби. Побудова та шляхи впровадження систем якості повинні враховувати конкретні цілі підприємства, продукцію, що виготовляється, процеси, які

застосовуються, а також конкретні методи праці. Стандарт ISO 9001 являє собою одну з моделей управління діяльністю організації з метою забезпечення її результативності.

Застосування підходів ISO 9001 в комплексі з бенчмаркінгом допомагає вирішити багато внутрішніх і зовнішніх питань:

- забезпечити стійку основу щодо сталого розвитку суб'єктів господарювання;
- покращити якість продукції та послуг, підвищити задоволеність споживачів;
- забезпечити конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішніх ринках;
- налагодити співпрацю з закордонними партнерами;
- отримати переваги перед конкурентами при участі у тендерах;
- запровадити механізм постійного покращення системи управління та підвищити ефективність роботи співробітників на всіх рівнях.

Впровадження в діяльність підприємств системи міжнародних стандартів якості дозволить створити базис для їх фінансово-економічної безпеки.

Так, стандарт ISO 10001:2018 на кодекси корпоративної етики при взаємодії з клієнтами пропонує рекомендації з планування, проектування, розробки, впровадження та поліпшення таких кодексів. Положення подібних кодексів стосуються таких питань, як доставка продуктів і надання послуг, повернення продукції, обробка інформації про клієнтів, реклама і умови післяпродажного обслуговування.

Стандарт ISO 10002:2018 на розгляд клієнтських скарг є одним з основних засобів, за допомогою яких підприємства можуть оцінити рівень задоволеності споживачів своїх товарів або послуг. Обробляючи скарги, фахівці підприємства можуть визначити відповідність продукції (послуг) потребам кожного конкретного клієнта. Цей стандарт забезпечує керівництво для організацій з планування, проектування, розробки, використання, підтримку і вдосконалення ефективного процесу обробки скарг в розрізі будь-яких видів діяльності, пов'язаних з продуктами і послугами.

Стандарт ISO 10003:2018 на вирішення спорів поза організацій дозволяє вирішувати проблеми, що виникають через недостатній

рівень задоволеності клієнтів, формувати рекомендації для уникнення подібних ситуацій в майбутньому через підвищення задоволеності клієнтів.

Стандарт ISO 10004:2018 на моніторинг клієнтської задоволеності дає рекомендації щодо визначення та впровадження процесів моніторингу та оцінки задоволеності клієнтів. Відповідна інформація може бути використана при визначенні можливостей для покращення стратегій, продуктів, послуг, процесів і характеристик організації, які оцінюються клієнтами.

Екологічні стандарти ISO 14000 визначають поняття і терміни, режим використання й охорони природних ресурсів, методи контролю за станом навколишнього середовища, вимоги щодо запобігання шкідливого впливу забруднення на здоров'я людей та інші питання, пов'язані з охороною довкілля.

Система стандартів безпеки праці OHSAS 18001 – це комплекс взаємопов'язаних стандартів, які містять вимоги, норми і правила, що направлені на забезпечення безпеки праці, збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

Стандарт SA 8000 створений для підтвердження суб'єктами господарської діяльності використання соціально-відповідальних підходів у своїй діяльності. Система менеджменту, заснована на вимогах SA 8000, має загальні вимоги з ISO 9001.

Стандартом ISO-26000 «Керівництво з соціальної відповідальності», визначаються основні принципи соціальної відповідальності:

- підзвітність (підприємство має звітувати щодо впливу від своєї діяльності на суспільство і довкілля);
- прозорість (прозорість в рішеннях і діяльності);
- етична поведінка (стандарти етичної поведінки повинні якнайповніше відповідати її призначенню і сфері діяльності, як всередині підприємства, так і в процесі взаємодії з іншими);
- взаємодія з зацікавленими сторонами;
- правові норми (дотримання всіх чинних законів і правил);
- міжнародні норми (повага до міжнародних норм, в тих випадках, коли ці норми є

важливими для сталого розвитку і добробуту суспільства);

- права людини (визнання важливості прав людини, прав, зазначених у Всесвітній Декларації з прав людини).

Investors in People («Інвестори в Людей») – міжнародний еталон якості управління людьми, інноваційна модель менеджменту, яка виконує унікальну роль в розкритті потенціалу людини. Концепція стандарту дозволяє побудувати на практиці ефективну систему менеджменту, оптимізувати організаційну структуру підприємства, стратегії планування, навчання й розвитку, використовувати нематеріальні чинники мотивації та технології оцінки результативності персоналу, підвищити ефективність внутрішніх комунікацій, досягти гармонізації у взаємодії керівників і співробітників з метою забезпечення більш високої результативності у діяльності підприємства.

Стандарт ISO 22000 HACCP являє собою систему управління безпекою харчових продуктів, основним завданням якого є контроль ризиків для харчової продукції. Стандарт заснований на аналізі небезпек і встановлення критичних контрольних точок HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points). Система забезпечує контроль всіх етапів виробництва, упаковки, доставки і зберігання харчової продукції, тобто весь шлях – починаючи від виробництва сировини, до викладки готової продукції на полиці в магазині.

Тема інформаційної безпеки стає все більш актуальною для підприємств в процесі цифрової трансформації. Без достатніх заходів безпеки існує ризик втрати і викрадення даних з боку хакерів, а також збою в бізнесі через атаки з Інтернет або неправильне використання даних. Одним із варіантів структурованого підходу є система управління інформаційною безпекою (ISMS – Information Security Management System) відповідно до стандарту ISO 27001. ISO/IEC 27001 «Управління інформаційною безпекою».

ISO/IEC 27001 є провідним міжнародним стандартом для впровадження цілісної системи управління інформаційною безпекою. Він зосереджений на ідентифікації, оцінці та управлінні ризиками для процесів обробки інформації. Безпека конфіденційної інформації

є важливим стратегічним елементом фінансово-економічної безпеки підприємства.

Сутність концепції єдиних стандартів передбачає інтеграцію максимальної кількості персональних і корпоративних електронних пристроїв в єдине інформаційно-функціональне поле. Забезпечити це без повної сумісності протоколів, інтерфейсів і системного софтверного змісту просто неможливо. Єдиним виходом для компаній, які бажають бути учасниками спільного глобального ринку електронних технологій, з максимально широким охопленням аудиторії споживачів послуг, стає вироблення єдиних стандартів і протоколів взаємодії.

Відносно Інтернету речей, найпоширеніша думка полягає у тому, що існує необхідність у формуванні окремої платформи управління з участю зацікавлених сторін. Тільки стандарти можуть бути відповідним інструментом для цієї платформи. Одним з перспективних інструментів розглядається сертифікація.

Кожне підприємство прагне бути успішним, але існує багато внутрішніх чи зовнішніх факторів, які створюють невизначеність. Незалежно від сектора, в якому вони діють, діяльність підприємств, що виробляють товари або послуги, завжди перебуває під загрозою. Тому важливо визнати ці ризики та вжити можливих заходів до того, як виникне ризик. Підприємства можуть використовувати стандарти управління ризиками підприємства ISO 31000 для раціоналізації існуючих ризиків або ризиків, з якими вони зіткнуться в майбутньому, і відповідно адаптувати свою документацію. Головною метою стандарту є допомога підприємствам у досягненні успіху в довгостроковій перспективі з урахування усіх зацікавлених осіб, забезпечуючи належні практики управління ризиками.

Важливими завданнями маркетингу у контексті забезпечення конвергенції бенчмаркінгу і стандартів якості є визначення споживачів, аналіз їх потреб в товарах та послугах, формування ефективної стратегії їх просування. Окремою складовою системи управління фінансово-економічною безпекою підприємств є контроль та моніторинг факторів впливу внутрішнього та зовнішнього середовища з метою сучасного виявлення ризиків та загроз, визначення ступеня їх впливу та прийняття оптимальних

управлінських рішень. Метою такого аналізу, в аспекті забезпечення фінансово-економічної безпеки, є визначення деструктивних тенденцій щодо ресурсно-фінансової складової діяльності підприємства, виявлення можливих ризиків у фінансово-господарській діяльності, а також формування прогнозів наслідків впливу загрозливих чинників для ведення бізнесу.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Використовуючи концепцію конвергенції бенчмаркінгу і стандартів якості вітчизняні суб'єкти господарювання матимуть змогу зіставити показники ефективності, визначити слабкі та сильні сторони порівняно з конкурентами на національному ринку та зі світовими лідерами, забезпечити зростання якості та збільшення конкурентоспроможності підприємства.

Використання бенчмаркінгу в поєднанні з міжнародними стандартами якості є дієвим засобом, який дозволить уникнути кризових ситуацій. Конвергенція бенчмаркінгу і стандартів якості надає суб'єктам господарювання такі переваги:

- здатність виявлення та дослідження «ефективних» і «ризикованих» напрямів діяльності підприємства відповідно до коливань пропозиції, попиту та ринкових умов;
- здатність швидкого впровадження ефективного досвіду господарювання конкуруючих суб'єктів;
- можливість повного задоволення споживачів шляхом впровадження стандартів якості, проведення маркетингових досліджень;
- можливість напрацювання ефективного досвіду проведення управлінських змін;
- підвищення якості продукції підприємства та його конкурентоспроможності підприємства;
- зниження ризиків і загроз з боку конкурентів, посилення фінансово-економічної безпеки підприємства.

З метою визначення пріоритетного інструментарію управління фінансово-економічною безпекою, необхідним є систематизація зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на показники безпеки, удосконалення інформаційного забезпечення

в контексті розвитку маркетингу на підприємстві, формування адаптивних механізмів. Створення ефективної підсистеми фінансово-економічної безпеки під впливом

факторів і загроз зовнішнього бізнес-оточення забезпечить підвищення економічного потенціалу підприємства та стабільність його функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Котлер Ф. Маркетинг 4.0. Від традиційного до цифрового / Ф. Котлер, Г. Катарджая, І. Сетьяван; за ред. В. Олександрова. Київ : КМ-БУКС, 2019. 224 с.
2. Христенко О. В., Манжос С. А. Застосування бенчмаркінгу в системі управління підприємством. *Фінансовий простір*. 2018. № 1 (29). С. 153-158. URL: <http://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/579/577>.
3. Панкратова Л. А., Макушок О. В., Бобко В. В. Бенчмаркінг як інструмент управління ефективністю підприємства в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 3 (26). С. 87-91. DOI <https://doi.org/10.32782/easterneurope.26-14>.
4. Конвергенція. Вікіпедія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Конвергенція>.
5. Гончаренко С. В. Сутність конвергенції як соціально-економічного феномену процесу розвитку підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. № 4. С. 146-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2017_4_22.
6. Мушнікова С. А. Конвергенція як системна основа побудови концепції управління безпекою розвитку промислового підприємства. *БІЗНЕСІНФОРМ*. № 11. 2019. С. 336-342. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_11_47.
7. Святуха І. А. Конвергенція знань, технологій та суспільства, як необхідна умова прогресу людства у ХХІ ст. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2016. № 137. С. 104-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2016_5_22.
8. Бурбело О. А., Носкова С. А., Бурбело С. О. Конвергенція концепцій економічної безпеки та антикризового управління підприємством. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 29. С. 130-135. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/29-2019>.
9. Брижко В. М., Фурашев В. М. Конвергенція новітніх технологій: стан і перспективи змін у інформаційних відносинах. *Інформація і право*. 2017. № 1 (20). С. 51-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2017_1_8.

REFERENCES

1. Kotler, F. (2019). Marketing 4.0. From traditional to digital / F. Kotler, G. Katarjaya, I. Setyavan; under the editorship V. Oleksandrova. Kyiv: KM-BUKS, 224 p.
2. Khristenko, O.V., & Manzhos, S.A. (2018). Application of benchmarking in the enterprise management system. *Financial space*. Vol. 1 (29). 153-158. URL: <http://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/579/577>.
3. Pankratova, L. A., Makushok, O. V., & Bobko, V. V. (2020). Benchmarking as a tool for managing enterprise efficiency in Ukraine. *Eastern Europe: Economy, Business and Management*. Issue 3 (26). 87-91. DOI <https://doi.org/10.32782/easterneurope.26-14>.
4. Convergence. Wikipedia. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Convergence>.
5. Honcharenko, S. V. (2017). The essence of convergence as a socio-economic phenomenon of the process of enterprise development. *Economy. Management. Business*. Vol. 4. 146-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2017_4_22.
6. Mushnikova, S. A. (2019). Convergence as a systemic basis for building the concept of safety management of the development of an industrial enterprise. *BUSINESS NEWSLETTER* Vol. 11. 336-342. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_11_47.
7. Svyatukha, I. A. (2016). Convergence of knowledge, technologies and society as a necessary condition for human progress in the 21st century. *Bulletin of Kharkiv National University named after V.N. Karazin*. Vol. 137. 104-107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2016_5_22.
8. Burbelo, O. A., Noskova, S. A., & Burbelo, S. O. (2019). Convergence of the concepts of economic security and anti-crisis management of the enterprise. *Market infrastructure*. Issue 29. 130-135. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/29-2019>.
9. Bryzhko, V. M., Furashev, V. M. (2017). Convergence of the latest technologies: state and prospects of changes in information relations. *Information and law*. 2017. Vol. 1 (20). 51-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2017_1_8.